

Skognæringa - naturkunnskap og framtida

Skognæringa i Trøndelags visjon er å være en av de største verdiskaperne i Trøndelag i framtiden. Dette kan kanskje oppfattes som at skognæringa vil trosse utviklingen mot “kunnskapssamfunnet” og de nye næringene som mange snakker om? Vi derimot mener det er en forutsetning for å utvikle “kunnskapssamfunnet” og satsing på nye næringer, at man samtidig forsterker satsing på langsiktige fornybare og miljøvennlige næringer som skognæringa og andre naturbaserte næringer. Ikke minst når alle nå både opplever og ser ulike globale kriser, det være seg finans-, klima- og matkriser mv, burde dette være tydelig nok.

Skal skognæringa være konkurransedyktig må den bygge på den fremste fagkunnskap i alle ledd. Vi vet også at trevirke, som meget verdifullt råstoff, kan og vil brukes til langt flere produkter enn vi kommersielt bruker det til i dag, og i langt større omfang. For å møte dette bør vi allerede nå øke produksjonen i skogene våre og øke forskningen på nye produkter. Men, satsing på skognæringa forutsetter også økte naturbrukskunnskaper i befolkningen, og disse må utvikles og vedlikeholdes.

De siste 6-7 årene synes vi det har skjedd et merkbart kunnskapsløft i befolkningen, om næringsmessig bruk av natur generelt og om skog- og trebruk spesielt. Særlig synes vi dette er merkbart i Trøndelag. Endringen i Trøndelag tror vi i all beskjedenhet vi har bidratt litt til, men hovedæren er det utvilsomt våre kommune- og fylkespolitikere som skal ha. Hadde ikke de med jevne mellomrom tatt opp temaene skogbruk og annen bærekraftig naturutnytting, både offentlig og i partiapparatene, hadde neppe denne bevissthetsendringen vært så tydelig.

Det er ingen selvfølge at en slik bevissthetssnuing skjer i et olje- og finansfokusert land som Norge og det må innrømmes at, i alle fall hva gjelder skog og tre, er ikke Norge et foregangsland. Nei, her er det andre land som viser vei. Først når FN klimapanels fjerde rapport (2007) påpekte at skog- og trebruk var en av de 7 viktigste tiltakene mot global oppvarming, ble det akseptert å diskutere økt skog- og trebruk som klimatiltak i Norge. Dette til tross for at en norsk departemental arbeidsgruppe allerede i 1997 la fram en rapport som viste akkurat de samme forslagene. Da var det åpenbart ikke modent, eller sagt på en annen måte, befolkningens naturkunnskaper var for lav. Nå derimot, når tidligere statsminister i Sverige, Göran Persson, på sine foredrag i Norge påpeker at den norske avvirkingen burde ligget på 20-22 mill kubikkmeter pr. år, sammenlignet med svensk skogutnytting, mens den ligger bare på 8-10 mill. kbm. pr. år, skjønner de fleste at kanskje raseres ikke de norske skogene allikevel. Kanskje er ikke den norske skog- og trenæringen “miljøbremseklosser” heller, slik miljøfundamentalistiske krefter prøver å innbille folk. De samme fremhever forøvrig Sverige som et land vi burde lære av. Det siste er vi for så vidt enige i, så la oss derfor begynne med å fastslå at det er et betydelig potensiale for langt høyere avvirking i Norge, innenfor rammene av en bærekraftig utvikling.

Sett på denne bakgrunn er det interessant å legge merke til hva som fortsatt skjer på naturkunnskapssektoren i Norge. Det såkalte Olsen-utvalget (oppkalt etter utvalgslederen, kommende sentralbanksjef Øystein Olsen) presenterte i fjor høst NOU 2009: 16 *Global miljøutfordringer – norsk politikk*. Blant en rekke forslag til tiltak for å møte globale klima- og miljøutfordringer i Norge fastslår utvalget, stikk i strid med FN's klimapanel, at bruk av skog- og tre som klimatiltak må være et såkalt “siste sjanse”-tiltak på linje med teknologiske forslag som å sprøyte vatn opp i lufta for å øke vanndampinnholdet. De fleste med noe skogbiologisk kunnskaper vet at skog og tre aldri vil kunne være et ”siste sjanse”-tiltak. Årsaken er at skog- og trebruk er meget langsiktig og at våre trær ikke tåler all verden av

temperaturrendringer. Skog- og trebruk er derimot et selvsagt “føre var”-tiltak. Vel, hvor kommer slike kunnskapsløse utspill ifra?

På tilsvarende måte har vi en miljøforvaltning, først og fremst representert ved Direktoratet for naturforvaltning (DN), som hevder at trusselen imot biologisk mangfold i Norge er større enn klimatrusselen. Dette til tross for at biologisk mangfold i Norge er økende og at en temperaturøkning på 2-4 grader trolig vil rasere 30 % av klodens biologiske mangfold. Tilsvarende lanserte DN nettopp “Naturindeks for Norge”, og på bakgrunn av den hevder de at det står bra til i norsk natur, bortsett ifra i skogen og i kulturlandskapet. Denne framstillingen følger direktoratets samarbeidspartnere, repr. ved bl.a. Norsk institutt for skog og landskap, blir så feil at de går ut og påpeker at rapporten ikke gir noe faglig grunnlag for slike konklusjoner, men tvert imot at biologisk mangfold i skogene våre et blitt betydelig bedre de siste 60-årene.

Norge er imidlertid et foregangsland når det gjelder bevaring av regnskog. Ved å bruke 3 mrd. kroner pr. år i 5 år, ønsker man å få med seg andre land på en spleis for å stoppe avskogingen og redusere CO2-utslipp. Dette er jo meget viktig, fordi disse utslippene må stoppes. Men hvordan man har tenkt å møte den økte tømmeretterspørselen på verdens tømmermarkeder, som disse tiltaket selvsagt vil medføre, samtidig som vi av klimaårsaker også må øke den generelle skog- og trebruken? Det hører vi ingenting om. Det er vel for de fleste nokså logisk at skal man lykkes må etterspørselsøkningen dekkes annet steds ifra. Derfor må det samtidig legges opp til økt bruk av de bærekraftige potensialene i våre boreale skoger. I dette bildet er Norge et av få land med betydelige utnyttede skogressurser og hva var mer naturlig enn at vi som foregangsland i FN også er foregangsmenn i eget land?

Om slike eksempler egentlig bare beror på naturkunnskapsmangel skal vel være usagt, men det er åpenbart fortsatt stort behov for aktiv kunnskapsbygging og kunnskapsoverføring på naturbrukssektoren. Nå er det også tydelig på mange naturbruksområder at det er sammenfall mellom mange av klodens behov og bygdene behov og da burde tiden være inne for ytterligere innsats. Skognæringa i Trøndelag har tro på ei framtida i kunnskapssamfunnet.

Skognæringa i Trøndelag

Svein Aurstad
Fabrikksjef Norske Skog Skogn

Gisle Tronstad
Adm dir Inntre AS

Ole Bakke
Adm dir Allskog

Trond Svanøe-Hafstad
Miljøsjeff SB-skog